

TEZĂUR LITURGIC
11 IULIE

VIATA
SF. MARI
MUCENITE
EUFIMIA

KATERINI, 1997

Μαρτύριον τῆς Ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας

Τὸ μαρτύριον τῆς Ἁγίας Εὐφημίας^[1]

(Μετάφραση Εὐφημίας μοναχῆς, ἡγουμένης Ἱ. Μουῆς
Παντοκράτορος Κέρκυρας)

(Ἡ Ἁγία Εὐφημία, ἐκδ. Τέρτιος, 1997, Κατερίνη)

Α) Τὸ καιρὸν ποὺ ἦταν ἀνθύπατος τῆς ἐπαρχίας τῆς Εὐρώπης^[2] ὁ Πρίσκος, ὑπῆρχε μεγάλο πλῆθος χριστιανῶν στὴν πόλιν Χαλκηδόνα. Ὁ ἀνθύπατος Πρίσκος εἶχε φίλον ἀσεβέστατον ὀνόματι Ἀπηλιανόν, ποὺ ἦταν γνώστης τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ ἱερέας τοῦ Θεοῦ Ἄρη. Αὐτὸς κατηγόρησε τοὺς χριστιανούς καὶ εἶπε: *Ἀνθύπατε, σὺ ποὺ εἶσαι ὁ πῶς ἰσχυρὸς καὶ λόγιος ἄνδρας, ἄς μάθει ἡ ἐξοχότητά σου ὅτι σύμφωνα μὲ τὴν διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορα^[3] καὶ μεγάλου βασιλιᾶ πρέπει ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ νὰ προσφέρουμε θυσία στὸν μεγάλο Θεὸ Ἄρη.*

Κι αὐτὸς ὁ λόγος ἄρεσε στὸν ἀνθύπατον Πρίσκο, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ καθοῦν ἀνθρώπινες ζωές. Γι' αὐτὸ τοποθέτησε ἀπειλητικὰ ἀνακοινώσεις στοὺς ἐπίσημους χώρους μὲ αὐτὸ τὸ περιεχόμενον: *Ἄνδρες Χαλκηδόνιοι, μάθετε ὅλοι ὅτι πρέπει νὰ ἐξαγνιστοῦμε ἐπὶ ὀκτὼ μέρες καὶ ἐφαρμόζοντας τὴν ἀπόφασιν τοῦ βασιλιᾶ νὰ προσφέρουμε θυσία στὸν μεγάλο Θεὸ Ἄρη. Ἄν δὲ κάποιος συλληφθεῖ νὰ εἶναι ἀχάριστος καὶ ὀπαδὸς ἄλλης θρησκείας, θὰ τὸν ὑποβάλλω σὲ φοβερὰς*

τιμωρίες. Καὶ αὐτὸ ἄς εἶναι σημεῖο γιὰ τὴν ἔναρξη τῆς θυσίας· τὴν ὥρα ποὺ θὰ σαλπίσει ἡ σάλπιγγα, ἄς τρέξουμε ὅλοι μαζὶ στὸν ναὸ τοῦ Ἄρη καὶ ἄς θυσιάσουμε πρόθυμα, διαθέτοντας εὐνοϊκὰ ἀπέναντί μας τὸν μεγάλο Θεό.

Β) Ὁ Ἀπηλιανὸς λοιπὸν καθημερινὰ καταγινόταν μὲ τὴν λατρεία τῶν εἰδώλων. Ὅταν δὲ ἐπρόκειτο νὰ κραυγᾶσουν σὰν σκυλιὰ πρὸς τὸν δαίμονα αὐτοὶ ποὺ ἀνταποκρίθηκαν στο κάλεσμά του, ὁ σαλπικτῆς σάλπισε πένθιμα συγκεντρώνοντας ὅλους γενικὰ ὅσους κυνηγοῦσαν μάταιες ἐλπίδες. Ἐκεῖνοι ὅμως ποὺ εἶχαν φόβο Θεοῦ στὴν ψυχὴ τους, εἶχαν κλειστεῖ σὲ ἓναν οἰκίσκο καὶ ἦταν ὀλότελα δοσμένοι σὲ προσευχές. Μαζὶ μὲ αὐτοὺς ἦταν καὶ ἡ Εὐφημία, κόρη τοῦ συγκλητικοῦ Φιλόφρονα. Ἡ μητέρα της ἡ Θεοδοσιανή, ἦταν εὐσεβῆς καὶ τηροῦσε τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ, ἀποβλέποντας σὲ οὐράνιες ἀμοιβές. Ἀλλὰ ὁ Ἀπηλιανός, ὁ σύντροφος τοῦ σατανᾶ, λέει στὸν ἀνθύπατο: *Εἶναι κάποιοι ἄνδρες ποὺ κλείστηκαν σὲ ἓνα σπιτάκι καὶ δὲν θέλουν νὰ ὑπακούσουν οὔτε στὴν διαταγὴ τοῦ βασιλιᾶ οὔτε στὸ δικό σου πρόσταγμα. Καὶ ἂν αὐτὸ τοὺς συγχωρεθεῖ, πολλοὶ θὰ περιφρονήσουν τὴν μεγάλη θυσία, θὰ προσκολληθοῦν σὲ αὐτούς, καὶ θὰ τὴν διασκορπίσουν χλευάζοντας.*

Ὅταν τὰ ἄκουσε αὐτὰ ὁ ἀνθύπατος, διέταξε νὰ τοὺς φέρουν ἐμπρὸς του. Τοὺς ἔφερε λοιπὸν, ἐκείνους τοὺς ἁγίους ἄνδρες. Ἀνάμεσά τους βρισκόταν ἡ Εὐφημία

μέ τὸ πρόσωπο γεμᾶτο χάρη, μέ παρουσιαστικὸ πιὸ σεμνὸ ἀπὸ ὄλους ἐκείνους ποὺ ἦταν μαζί της, φωτίζοντας μέ τὸ φῶς τῆς ἄσκησης τὰ πρόσωπα τῶν θεατῶν.

Γ) Ὅταν αὐτοὶ ἦρθαν καὶ στάθηκαν ἐμπρὸς στοὺ βῆμα, τοὺς λέει ὁ ἀνθύπατος: *Πειθαρχεῖστε ὄλοι στήν διακήρυξη τοῦ αὐτοκράτορα καὶ θυσιάστε σὺν μεγάλῳ θεῷ Ἄρη. Ἐκεῖνοι ὅμως ὄλοι ἐν γένει, μαζί μέ τὴν Ἁγία Εὐφημία σὰν μέ ἓνα στόμα εἶπαν: *Μάθε ἀνθύπατε, ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε δοῦλοι τοῦ αἰωνίου καὶ μεγάλου Βασιλιᾶ, ποὺ ἔχει τὸν θρόνο Του στοὺς οὐρανοὺς^[4], καὶ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Του Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἄπλωσε τοὺς οὐρανοὺς, καὶ στερῶσε τὴν γῆν, καὶ δημιούργησε τὰ πάντα. Μόνο Αὐτὸν λατρεύουμε προσφέροντας σὲ Αὐτὸν τοὺς ἑαυτοὺς μας θυσία εὐάρεστη^[5].**

Ὁ ἀνθύπατος Πρίσκος, σὰν τ' ἄκουσε αὐτὰ τοὺς λέει: *Κατάπληξη μοῦ προξενεῖ ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς καὶ τιμῶ τὴν ἀποψή σας καὶ τὴν πραγματικὴ ὁμορφιά σας. Πειστεῖτε λοιπὸν σὲ μένα, καὶ ὑποταχθεῖτε σὺν αὐτοκράτορα. Μὲ τὸ νὰ ἀπολαύσετε τὴν θυσία πρὸς τοὺς θεοὺς, θὰ πετύχετε τὴν πιὸ μεγάλη φιλία, καὶ ἀφοῦ γίνεται γνωστοὶ σὺν βασιλιά, θὰ ἀξιωθεῖτε νὰ λάβετε ἡγεμονία καὶ ἐξουσία μεγάλη.*

Ὅταν τ' ἄκουσαν αὐτὰ οἱ γενναῖοι, ἀπέβαλαν τὴν αὐστηρότητα τοῦ προσώπου τους καὶ

μεταμορφώθηκαν ἔχοντας φανερὴ πάνω τους τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἐχοντας δέ, τὴν Ἁγία καὶ μεγάλη Εὐφημία στὸ κέντρο τοῦ ἀγγελικοῦ τους χοροῦ, εἶπαν: *Ἀνθύπατε, ἐμεῖς εἴμαστε δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀγωνιζόμαστε νὰ τοῦ φανοῦμε ἀφοσιωμένοι στὴν πίστη ἀκριβῶς ποὺ μᾶς παρέδωσε, γιὰ νὰ πετύχουμε τὴν ὑπόσχεσή Του: Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! Ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω^[6]. Ἀλλὰ καὶ σὺ ὁ ἴδιος ἀνθύπατε γνωρίζεις ὅτι καθένας ἀπὸ ἐκείνους ποὺ τοὺς ἐμπιστεύονται τὶς πρόσκαιρες ἐξουσίες σπεύδει νὰ φανεῖ εὐάρεστος σὲ αὐτὸν ποὺ τοῦ ἔδωσε τὸ ἀξίωμα, γιὰ νὰ πετύχει μεγαλύτερα καὶ καλύτερα ἀξιώματα καὶ τιμές. Ἄν λοιπὸν αὐτοί, ὄντας θνητοί, καὶ ὑπηρέτες θνητῶν ἀνθρώπων, ζητοῦν τὶς πρόσκαιρες καὶ ἀνώφελες τιμές, πόσο μᾶλλον ἐμεῖς, ἀφοῦ φυλάξουμε τὶς συμφωνίες μὲ τὸν ἀθάνατο καὶ αἰώνιο Θεό, θὰ ζητήσουμε νὰ κληρονομήσουμε ἀπὸ Αὐτόν, τὶς ἄϋλες καὶ ἄφθαρτες καὶ αἰώνιες ἐπαγγελίες. Κάνε λοιπὸν ὅ,τι θέλεις. Διότι ἐμεῖς εἴμαστε ἔτοιμοι, προκειμένου νὰ γευτοῦμε τὴν οὐράνια θεωρία, νὰ παραδώσουμε μᾶλλον τοὺς ἑαυτοὺς μας στὸν θάνατο, ὥστε νὰ κερδίσουμε τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους φυλάει γιὰ μᾶς, ὁ Παντοκράτορας Θεός.*

Δ) Σκοτείνιασε τὸ πρόσωπο τοῦ Πρίσκου μόλις τ' ἄκουσε αὐτὰ καὶ διέταξε νὰ ὑποβληθεῖ ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς σὲ βασανιστήρια^[7]. Ἐνῶ λοιπὸν, τιμωροῦνταν καθημερινά, ὑπέφεραν τὰ βασανιστήρια γιὰ τὸν Χριστό, μὲ ὑψηλὸ φρόνημα καὶ παρακινούσαν μὲ

γενναιότητα ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, νὰ ὑποστοῦν ῥωμαλέα τὴν ἄθληση. Προτρέποντας μὲ χαρὰ, τὴν μεγαλόψυχη καὶ γενναία ἀθλήτρια Εὐφημία νὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ τὸ βραβεῖο τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἔλεγαν: *Σὰν γενναία Ἀθλήτρια, καταστολισμένη μὲ τὴν πίστη, μὲ φρόνημα ἀμετακίνητο, σοφὴ, χριστοφόρα, ἀγωνίσου νὰ λάβεις τὸ βραβεῖό σου μαζὶ μὲ τοὺς Πατέρες. Κρατώντας ἄσβεστη τὴν λαμπάδα, τρέξε νὰ συγκαταριθμηθεῖς μαζὶ μὲ τὶς πέντε παρθένας, οἱ ὁποῖες λαμπροφόρησαν^[8] γιὰ χάρη τοῦ Ἁγίου Νυμφίου, ποὺ ἀποδίδει τέλειο τὸν μισθὸ στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.*

Συμπληρώθηκαν δεκαεννιά μέρες ποὺ ὑπέμειναν τὴν μεγάλη ἄθληση οἱ Ἅγιοι Μάρτυρες καὶ βρισκόνταν στὴν φυλακὴ, τρεφόμενοι ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο. Κατὰ τὴν εἰκοστὴ μέρα, ὁ ἀνθύπατος Πρίσκος, ὕστερα ἀπὸ σύσκεψη μὲ τὸν ἀσεβέστατο Ἀπηλιανό, ὁ ὁποῖος εἶχε ὅμοια μὲ τὸ ὄνομα^[9] καὶ τὴν προαίρεση, προχώρησε σὲ ἐπανεξέταση τῶν Ἁγίων. Κάθησε στὸ βῆμα καὶ διέταξε νὰ τοὺς φέρουν ἐμπρὸς του. Εἶχαν λοιπὸν ἐκεῖνοι οἱ γενναῖοι στὴν μέση σὰν λαμπάδα τὴν Ἁγία Εὐφημία. Καὶ τοὺς ἀνάκρινε ὁ ἀνθύπατος, λέγοντας: *Πεῖτέ μου νεαροί, ἂν, ἀφοῦ δοκιμάσατε τοὺς βασανισμοὺς, μεταστραφήκατε, ὥστε νὰ θυσιάσετε στὸν Θεὸ Ἄρη.*

Ε) Ἐκεῖνοι πάλι, σὰν μὲ ἓνα στόμα, μὲ μιὰ φωνή, μαζὶ μὲ τὴν Ἀθληφόρο Εὐφημία, ἀποκρίθηκαν: *Μέχρι πότε ἀνθύπατε θὰ ταλαιπωρεῖσαι καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέφεις ἀπὸ*

τὴν πλάνη πού σε κατέχει, καὶ δὲν θὰ γνωρίζεις τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος σε ἔπλασε;

Τότε ὁ Πρίσκος, διατάζει τοὺς ὑπηρέτες τοῦ διαβόλου: *Μαστιγώστε τους μὲ ὦμὰ βούνευρα καὶ λέγετε· Θυσιάστε στὸν θεὸ Ἄρη. Καὶ ἔκαναν οἱ ὑπηρέτες αὐτὰ πού τοὺς παραγγέλθηκαν. Ἐνῶ ὅμως ἐκεῖνοι μαστιγώνονταν στὸ πρόσωπο, ἡ ὄψη τους γινόταν ἀκόμα πιὸ λαμπρή. Ἀπέκαμαν πιά οἱ ὑπηρέτες νὰ χτυποῦν καὶ ἔγιναν σὰν νεκροί.*

Τότε ὁ Ἀπηλιανός, λέει στον ἀνθύπατο: *Μετὰ τὴν τιμωρία τους, παράπεμψέ τους στὸν βασιλιά. Ἡ πρόταση αὐτὴ ἄρεσε στὸν ἀνθύπατο καὶ σὲ ὅλη τὴν συνοδεία του. Διέταξε λοιπόν, νὰ τοὺς ρίξουν στὴν φυλακὴ, μέχρι νὰ τοὺς παραπέμψει στὸν βασιλιά. Ἦταν ὅλοι σαρανταεννιά τὸν ἀριθμὸ, ὥστε ἦταν πεντηκοστὴ ἡ Ἁγία Εὐφημία.*

ΣΤ) Ἐνῶ τοὺς ἔπαιρναν στὴν φυλακὴ, ἦρθε ὁ Πρίσκος σὰν ἄγριος δρομέας, ἄρπαγας καὶ ληστής, σὰν λύκος σὲ κοπάδι, καὶ ἄρπαξε τὴν γενναία Εὐφημία μόνη, μὲ τὴν ἰδέα πὼς βρίσκει ἀσθενικὸ σκεῦος, ὅπως ἦταν ὁ ἴδιος ἀδύναμος. Ἐκείνη ὅμως ἡ φιλόχριστη γέμισε χαρὰ, καὶ ἀτενίζοντας τὸν οὐρανὸ, λέει: *Βοήθα με Χριστέ, ἡ ἐλπίδα μου Ἰησοῦ, ἡ ὑπομονή μου, ὁ σωτήρας μου καὶ ἡ ὑπόστασή μου, μὴ μὲ ἀφήσεις νὰ καθῶ Κύριε. Ὁ Πρίσκος, σὰν τὰ ἄκουσε αὐτὰ, τῆς λέει: Τίμησε τὸν ἑαυτό σου καὶ μὴν χάσεις τὴν σύνεση*

τοῦ γένους σου. Ἀλλά, ἂν ἀκόμα, σὰν γυναίκα σὲ διέφθειραν τὰ λόγια, ἄλλαξε καὶ θυσίασε στὸν θεὸ Ἄρη. Ἡ γενναία ὁμῶς Ἀθληφόρος ἀπαντᾷ: Δὲν ἀτουεῖ ἡ γενναιότητα τῆς ἄθλησης ἀπὸ τὴν φύση τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἡ ἀσθένεια τῆς γυναικείας φύσης γίνεται ἀνάλογη πρὸς τὴν δύναμη τοῦ πνεύματος, ἔτσι ποὺ νὰ ἀποβεῖ τέλειο τὸ φρόνημα. Ὡστε, στέκομαι ἐμπρὸς σου, σὰν γυναίκα μὲν στὸ σῶμα, ἀλλὰ σὰν ἄνδρας στὸ φρόνημα, ἔτοιμη νὰ κερδίσω τὴν ὑπόσχεση τῶν πατέρων μου.

Τότε ὁ ἀνθύπατος, σὰν τ' ἄκουσε αὐτὰ, ἐξοργίστηκε ποὺ νικιέται ἀπὸ γυναίκα. Διέταξε νὰ κατασκευαστεῖ τιμωρητικὸ ὄργανο μὲ τροχό, καὶ νὰ τὴν βάλλουν σὲ αὐτόν, ὥστε νὰ πεθάνει γρήγορα ἀπὸ τὸ τέντωμα καὶ τὴν συντριβὴ τῶν μελῶν της.

Ζ) Ὄταν δέθηκε ἐκείνη στὸν τροχό, σφραγίστηκε μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, καὶ εἶπε: ὦ ἀνομία! Πόσο αἷμα ἔχυσε ὁ ἐχθρὸς γιὰ νὰ ἡγεμονεύει ὁ ὑπηρέτης του Πρίσκοι καὶ νὰ σοφίζεται διαβολικὰ τεχνάσματα, ἐκτελώντας τὰ μυστήρια τοῦ πατέρα του τοῦ σατανᾶ^[10]. Ἐχθρὲ καὶ δόλιε κακούργε, δὲν ἀγγίζου τὴν ψυχὴ μου τὰ ὄργανα ποὺ ἐπινοεῖς, ἐπειδὴ ἔχω τὸν Χριστὸ ποὺ μὲ βοηθᾷ. Καὶ ἐλπίζω, μὲ μεγαλύτερους καὶ γενναιότερους πόνους, νὰ παραστήσω σὲ ὄλους τὴν ὑπομονὴ τῆς ἄθλησής μου. Ὅσο ἔλεγε αὐτὴ αὐτὰ, ἔστρεφαν οἱ ὑπηρέτες τὸν τροχό. Καὶ ὅσο ἔσπαζε κάθε ἓνα μέλος τοῦ σώματός της, θερμαινόταν τὸ φρόνημα τῆς ψυχῆς της καὶ εὐλογώντας τὸν Θεό, ἔλεγε: Ἡ χάρις Σου Κύριε,

καὶ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειάς Σου ἄς εἶναι μαζί μου. Σὺ, τὸ ἄσβεστο φῶς τὸ ὁποῖο κατέχει τὸ θρόνο τῆς ἀληθείας· Σὺ, ποὺ δὲν παραβλέπεις αὐτοὺς ποὺ Σὲ ἐπικαλοῦνται εἰλικρινά, ὁ Σωτήρας μου, ἐπίβλεψε σὲ μένα, τὴν ταπεινὴ καὶ ἀθλία δούλη Σου. Καὶ ἄρπαξε με ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄνοσιο χάος καὶ ἀπὸ τὸν ἀσεβέστατο διάβολο καὶ τὴν ἀπειλὴ τοῦ μισόκαλου Πρίσκου.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε αὐτά, ἀμέσως κατέβηκε ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς Ἄγγελος, καὶ ἔκανε κομμάτια τὸ ὄργανο τοῦ τροχοῦ καὶ παρέλυσε τοὺς ὑπηρέτες, ὥστε ἀλλοιώθηκε ἡ μορφή τοῦ προσώπου τους, ἐνῶ ἡ Ἀθληφόρος ἦταν ἀνέπαφη, ἔτσι ποὺ νὰ τὴν βλέπουν ὅλοι μὲ χαρούμενο πρόσωπο.

Η) Εἶπε τότε ὁ ἀνθύπατος: Ὁρκίζομαι στὴν τύχη τοῦ αὐτοκράτορα καὶ τὴν εὐμένεια τῶν θεῶν, ἐὰν δὲν θυσιάσεις στὸν θεὸ Ἄρη, θὰ σὲ ἀφανίσω μὲ τὴν φωτιά. Καὶ καθόλου δὲν θὰ σὲ βοηθήσει ὁ Θεός, τὸν ὁποῖον νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ σέβεσαι. Καὶ τοῦ ἀπάντησε ἡ Ἀθληφόρος: Μὲ ἀπειλεῖς μὲ τὴν φωτιά, ἡ ὁποία γιὰ λίγο φαίνεται καὶ ἀμέσως σβήνει; Ἀλλὰ δὲν εἶμαι τόσο ἀναυδρὴ ὥστε νὰ φοβηθῶ τὴν ἀπειλή σου. Ὁρκίζομαι στοὺς ἱεροὺς ἀγῶνες τῶν εὐσεβῶν ποὺ βρίσκονται στὴν φυλακὴ, πῶς δὲν θὰ δειλιάσω ἐφόσον ἔχω τὸν Χριστό, ποὺ μὲ βοηθᾷ, ἀλλὰ θὰ καταπατήσω τὴν τυραννικὴ σου ἐξουσία.

Κατάπληκτος ὁ ἀνθύπατος, διέταξε νὰ καεῖ κάμινος τόσο ποῦ νὰ φτάσει ἡ φλόγα σαράντα πέντε πήχεις πλάτος, ἄλλοι δὲ ὑπηρέτες, νὰ φέρουν τὴν Ὅσια.

Σὰν ἤρθε ἐκείνη, στάθηκε γεμάτη ὁμορφιὰ καὶ ὑγεία καὶ εἶπε: *Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεός, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν^[11], τὸν ὁποῖον δοξολογοῦν Ἄγγελοι καὶ προσκυνοῦν Ἀρχάγγελοι. Σὲ ἐπικαλοῦμαι ἐγὼ ἡ μικρὴ, καὶ ταπεινὴ, στάσου στὸ πλευρό μου ὡς ἀγαθός, καὶ σφράγισέ με μὲ τὴν σφραγίδα Σου, μὲ τὴν βοήθεια τῆς ὁποίας σπεύδω νὰ κερδίσω τὴν σωτηρία. Δείξε στὸν κακόψυχο καὶ ἐχθρό Σου Πρίσκο, ὅτι Σὺ εἶσαι Ἐκεῖνος ποῦ ἔστειλε τὸν Ἄγγελο στοὺς Τρεῖς Παῖδες^[12], καὶ διεσκόρπισε τὴν φλόγα καὶ ἔσβησε τὴν ἀπειλὴ τοῦ τυράννου. Καὶ τώρα, στείλε καὶ σὲ μένα τὴν ταπεινὴ, τὴν βοήθειά Σου, καὶ γλίτωσέ με ἀπὸ τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ λιουταριοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ κυνηγοῦ τὸ δόκανο καὶ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ἀνθυπάτου. Διότι τὸ ὄνομά Σου εἶναι ἔνδοξο καὶ φοβερό.*

⊕) Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ ἡ Ἁγία, διέταξε ὁ ἀνθύπατος τοὺς ὑπηρέτες νὰ τὴν δέσουν καὶ νὰ τὴν ρίξουν στὴν φωτιά. Ἐκεῖνοι τὴν ἔδεσαν καὶ τὴν κρατοῦσαν. Ἐνας ὁμῶς ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες κρατώντας τὸ ξίφος του, παρουσιάστηκε στὸν ἀνθύπατο καὶ τοῦ λέει: *Δῶσε ἐντολὴ νὰ χρησιμοποιήσω τὸ ξίφος στὸν ἑαυτό μου, γιατί μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ βάλω χέρι πάνω σὲ αὐτὴν τὴν*

*Όσια. Έπειδὴ βλέπω ἔμπρὸς σὰ μάτια μου,
λαμπροφορεμένο στρατό, νὰ τὴν περιμένει.*

*Καὶ ὁ Οὐϊκτωρ ὁ ὑπηρέτης, ἔχοντας καὶ αὐτὸς ἀνοικτὸ
τὸν νοῦν τοῦ στὴν γνώση τοῦ Θεοῦ, ἔλυσε τὰ δεσμὰ τῆς
μακαρίας καὶ λέει: Σὲ παρακαλῶ ἀνθύπατε, ἀπάλλαξέ
με ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση αὐτή. Γιατὶ μοῦ εἶναι βαρὸ νὰ
ἀπλώσω τὸ χέρι κατὰ πάνω της. Έπειδὴ βλέπω ἔμπρὸς
σὰ μάτια μου, πάνω σὸ χεῖλος τῆς καμίνου νὰ
στέκονται ἄντρες ποὺ διασκορπίζουν τὴν φωτιά, καὶ
περιμένουν νὰ φυλάξουν τὴν Ἁγία ἀνέπαφη.*

*Ὁ ἀνθύπατος τότε, διέταξε νὰ τοὺς φυλακίσουν καὶ νὰ
βάλουν στὴν θέση τους ἄλλους ὑπηρέτες.*

Ι) *Έπειτα, ἦρθαν κάποιοι, Καῖσαρ καὶ Βάρβαρος
ὀνόματι, ἔπιασαν τὴν Μάρτυρα καὶ τὴν ἔρριξαν στὴν
φωτιά. Ἀμέσως τὴν δέχτηκαν οἱ ὑπηρέτες τοῦ
μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οἱ λαμπροφόροι Ἄγγελοι
τῆς εἰρήνης καὶ διεσκορπίσαν τὴν φλόγα τῆς φωτιάς.
Ένῳ δὲ ἡ φλόγα κατέφαγε τὸν Καῖσαρα καὶ τὸν
Βάρβαρο, ἡ Ἁγία στεκόταν στὴν μέση τῆς καμίνου
σὰν σὲ παλάτι, καὶ ἔβλεπε τὸν Βασιλέα τῆς δόξης^[13].
Κι ἀφοῦ ἀπλώσε τὰ χέρια, εἶπε: *Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ
Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, Σὸ ποὺ μὲ τὴν θεία
ἀμνησικακία Σου δὲν παρέβλεψες τὴν δούλη Σου, Σὸ
ποὺ ἀπλώσες παντοῦ τὴν ἀλήθεια, Σὸ ποὺ ἀπέστειλες τὰ
ῤυάκια τῆς εὐσεβείας καὶ ἀποδίωξες τὴν καταγιῖδα τῆς
ἀνομίας, Σὸ ποὺ ἔκανες νὰ ἀνθίσει σὲ μένα ἡ**

δικαιοσύνη Σου, Σὸ ποὺ μὲ τὴν σύνεση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔδιωξες μακριὰ τὰ σκοτάδια, Σὸ ποὺ χαριτώνεις ὄσους ἐλπίζουν σὲ Σένα ὥστε νὰ βλέπουν καθαρὰ τὸ ἀληθινὸ φῶς, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, καταξίωσέ με νὰ βρεθῶ μαζί μὲ ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται ἀληθινὰ νὰ τρέχουν στὸν δικό Σου δρόμο, ἀφοῦ ἀθλήσω ἐνώπιόν Σου ἐπάξια. Αὐτὰ εἶπε καὶ βγήκε ἀπὸ τὸ καμίνι ἀβλαβής, ἀφοῦ ἐμπιστεύθηκε τοὺς ὑπηρέτες στὸν Βασιλιὰ τῶν αἰῶνων Χριστό.

ΙΑ) Τὴν ἔβαλε λοιπὸν στὴν φυλακὴ ὁ ἀνθύπατος λέγοντας: Ἄς εἶναι μέχρι αὔριο σὰ δεσμὰ, γιὰ νὰ σκεφτῶ πῶς θὰ τὴν θανατώσω. Ἐκείνη ἀποχώρησε δοξάζοντας τὸν Θεό.

Χαιρόνταν δὲ καὶ οἱ γενναῖοι στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ἄθληση τῆς μακαρίας καὶ ἔλεγαν: *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀξίωσε τὴν δούλη Σου νὰ θυσιασεῖ σὰν σφάγιο, καὶ νὰ συγκαταριθμηθεῖ μαζί μὲ τοὺς πατέρες ποὺ μὲ πόθο ὁμολόγησαν τὴν θεότητά Σου.*

Κάθισε καὶ πάλι ὁ ἀνθύπατος στὸ βῆμα καὶ διέταξε νὰ τοῦ φέρουν τὸν Σωσθένη καὶ τὸν Οὐῆκτωρα, καὶ τοὺς διέταξε νὰ θυσιάσουν στοὺς θεοὺς. Ἐκεῖνοι ὅμως τοῦ ἀπάντησαν. Ἐμεῖς ἀνθύπατε, ἀφοῦ πλανηθήκαμε στὸ παρελθὸν ἀπὸ τὸν σκοτεινὸ ἐχθρὸ τὸν ὁποῖον ἐσὺ λατρεύεις καὶ ὑπῆρξαμε δοῦλοι του κάποιους χρόνους. Τώρα ὅμως, πιστεύουμε σὲ Αὐτὸν ποὺ φωτίζει τὰ

σκοτάδια μας και πώς με την μεσιτεία της Ἀθληφόρου Εὐφημίας ἔχει τὴν δύναμη νὰ ἐξαλείψει τὸ χειρόγραφο τῶν ἁμαρτιῶν μας και νὰ ντροπιάσει τὸν ἐχθρὸν τῆς ἀλήθειας και νὰ μᾶς πολιτογραφήσει στὸ βιβλίο τῶν Ἁγίων. Κάνε λοιπὸν γρήγορα τὸ θέλημα τοῦ πατρός σου τοῦ σατανᾶ και βασάνισέ μας, μᾶς και δὲν πειθαρχοῦμε στὴν δική σου ἀνοησία, οὔτε στὴν διακήρυξη τοῦ βασιλιᾶ, οὔτε στὸν ἀκάθαρτο και ψευδώνυμο θεό σου.

IB) Ὅταν τὰ ἄκουσε αὐτὰ ὁ ἀνθύπατος, διέταξε νὰ ὀργανωθεῖ θηριομαχία και νὰ μεταφερθοῦν ἄρκοῦδες, γιὰ νὰ παλέψουν οἱ Μάρτυρες με τὰ θηρία. Τοὺς ἔρριξαν λοιπὸν μέσα μαζί και τοὺς δύο και αὐτοὶ ἄρχισαν νὰ προσεύχονται ἔτσι: *Κύριε Παντοκράτωρ, ὁ σεμνὸς και καθαρὸς· Σὺ, ποὺ με τὴν σοφία Σου ἔδωσες ὑπόσταση στὰ πάντα· Σὺ, ποὺ δημιούργησες τὸ κῶτος τῆς θάλασσας, ποὺ στήριξες τὴν γῆ και διεχώρισες τὸ σκοτάδι ἀπὸ τὸ φῶς· Σὺ, ποὺ θανάτωσες τὸν δράκοντα και κατάργησες τὴς ὀδίνες τοῦ θανάτου, ἐλευθέρωσέ μας ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἄρπαγα και γλίτωσέ μας ἀπὸ τὴν ἄρπαγὴ τοῦ ἀνθρωποκτόνου, και δῶσέ μας εἰρηνικά, ἄσπιλοι στὴν ψυχὴ και τὸ σῶμα, νὰ κληρονομήσουμε τὸ ὄνομά Σου τὸ ἅγιο.*

Και ἀμέσως ἀκούστηκε φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ποὺ ἔλεγε: *Ἄκουσα τὴν δέησή σας. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐμπιστεύτηκαν τοὺς ἑαυτοὺς τους στὸν Θεό, παρέδωσαν καθαρὲς τὴς ψυχὲς του κατὰ τὴν πάλῃ με*

τὰ θηρία. Ὄταν τὸ εἶδε ὁ ἀνθύπατος, σηκώθηκε ἀπὸ τὸ βῆμα καὶ μπῆκε στὸ πραιτώριό του. Τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, τὰ σήκωσαν καὶ τὰ πῆραν οἱ χριστιανοί, καὶ ἀφοῦ τὰ εὐτρέπισαν, τὰ ἔθαψαν σὲ ἱερὸ τόπο^[14].

ΙΓ) Ὄταν ζημέρωσε, ἦρθε ὁ ἀνθύπατος νὰ ἀκούσει τὴν μακαρία. Ἐκείνη βγῆκε ἀπὸ τὴν φυλακή, καὶ πήγαινε ὡς καλὴ δάμαλις Χριστοῦ, ψάλλοντας μὲ θαυμαστὴ φωνή, καὶ λέγοντας: *Ἄσομαί Σοι Κύριε ἄσμα καινόν, ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Δοξάσω Σε Κύριε ἐν ἰσχύϊ μου, ψαλῶ Σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τὸ ὄνομά Σου κληρονομήσω^[15]*. Ψάλλοντας λοιπόν, καὶ δοξάζοντας καὶ ὑμνώντας τὸν Θεό, ἦρθε καὶ στάθηκε ἔμπρὸς στὸ βῆμα. Καὶ τῆς εἶπε ὁ ἀνθύπατος: *Μέχρι πότε θὰ παραλογίζεσαι καὶ θὰ καταστρέφεις τὸν ἑαυτό σου; Διότι, ὁ μέγας θεός, τὸν ὁποῖο καὶ ὁ αὐτοκράτορας θυσιάζει, θὰ σὲ σπλαγχνιστεῖ ἂν τὸν προσκυνήσεις. Πειθάρχησε λοιπόν, καὶ θυσίασε. Παραμένοντας στὴν ζωὴ, θὰ ἀξιωθεῖς νὰ γίνεις μητέρα.*

Ἐκείνη γέλασε καὶ εἶπε: *Ἀλήθεια, θὰ μὲ ποῦν ἄμυαλη καὶ ἀσύνητη, ἂν τοὺς ἀφανεῖς καὶ σκοτισμένους, αὐτοὺς ποὺ δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν φύση τους θεοί, τοὺς παρουσιάσω ὡς θεούς, καὶ πειστῶ σὲ ἄλλα καὶ κωφὰ δαιμόνια. Ἄνομε καὶ ἄστατε καὶ ἀπομακρυσμένε ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ, σὺ ποὺ εἶσαι πιασμένος γερὰ στὴν παγίδα τοῦ διαβόλου, σπεύδεις, ὄντας ὁ ἴδιος κληρονόμος τοῦ ταρτάρου καὶ τῆς ἀβύσσου καὶ τῆς αἰώνιας φωτιᾶς, νὰ τραβήξεις σὲ αὐτὴν καὶ ἐκείνους ποὺ ζοῦν μέσα στὴν*

ἀλήθεια. Ἀλλὰ ἐγὼ ἔχω στήριγμα τὸν Χριστό, καὶ πιστεύω ὅτι μὲ ἐνισχύει ἀδιάλειπτα.

Διατάζει πάλι ὁ ἀνθύπατος νὰ μετεφερθοῦν τέσσερις πέτρες καὶ νὰ τοποθετηθοῦν στὶς γωνίες τοὺς μάγγανα τιμωρητικά, νὰ ριχθεῖ δὲ μέσα ἡ Ἁγία, γιὰ νὰ κομματιάσουν τὶς σάρκες τῆς οἱ πέτρες ποὺ θὰ ἀνοιγόκλειναν. Κατασκευάστηκε λοιπὸν, τὸ τιμωρητικὸ ὄργανο. Διατάζει τότε νὰ μπεῖ ἐκείνη δεμένη. Μπήκε ἡ ἀμνάδα τοῦ Χριστοῦ, καὶ κλίνοντας τὰ γόνατα κάτω ἀπὸ τὶς πέτρες παρακαλοῦσε μὲ δάκρυα τὸν Θεό, λέγοντας: *Σὲ παρακαλῶ Κύριε ὁ Θεός μου, σὲ Σένα κλίνω γόνυ καρδίας, ἐμπρὸς Σου συντρίβω τὸν ἑαυτὸ μου, τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν Σου χύνω, ἐτοιμάζω τὰ νῶτά μου γιὰ μαστίγωση καὶ δὲν ἀποσιρέφω τὸ πρόσωπό μου γιὰ νὰ ἀποφύγω τοὺς ἐμπυσιμούς^[16]. Τὸ ὄνομά Σου ἐπικαλοῦμαι, ζητῶ μὲ λαχτάρω, τὸν φόβο Σου. Κάμε ἔλεος σὴν δούλῃ Σου καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς σὲ αὐτόν, ποὺ ἔστησε μὲ πανουργία ἐναντίον μου φοβερὰ κατασκευάσματα, νὰ μοῦ ἐμποδίσει τὸν νοῦ, ἀλλὰ φύλαξέ με καὶ καθάρισέ με ἀπὸ κάθε ἀκάθαρτη κηλίδα. Ἄς κάνει καὶ σὲ μένα ἡ θεότητά Σου θαῦμα, ὥστε νὰ μὴν μὲ ἀγγίζει αὐτὸ τὸ ψεύτικο καὶ ἀνίσχυρο μηχανήμα, ἀλλὰ διάσωσέ με, ὥστε νὰ φανῶ καλόηχο κύμβαλο^[17] γιὰ νὰ δοξαστεῖ τὸ ὄνομά Σου στοὺς αἰῶνες. Αὐτὰ ἔλεγε γονατισμένη.*

Οἱ ὑπηρέτες στὸ μεταξύ, κοπίαζαν σύροντας μὲ τὰ μηχανήματα τὶς πέτρες. Καθὼς ὅμως αὐτοὶ

τραβοῦσαν, συντρίφτηκαν οἱ πέτρες καὶ ἔγιναν σκόνη, ἐνῶ αὐτὴ στάθηκε σὰν ἄμωμη ἀμνάδα ἐμπρὸς τὸν Θεό, καὶ φαινόταν τὸν ἀνθύπατο καὶ στὴν συνοδεία τοῦ ἀκέραιη στὸ σῶμα.

Διατάζει ἐκεῖνος πάλι νὰ ἀνοικτεῖ λάκκος, νὰ περιτειχιστεῖ, νὰ ἀφήσουν νὰ χυθεῖ πολὺ νερὸ μέσα σὲ αὐτόν, νὰ βάλουν σαρκοφάγα ψάρια καὶ νὰ ρίξουν τότε μέσα τὴν Ἁγία Εὐφημία, γιὰ νὰ ὀρμήσουν τὰ θηρία νὰ τὴν κατασπαράξουν.

Αὐτὴ, σὰν εἶδε ὅτι εἶχε κατασκευαστεῖ τὸ ἔργο, πρὶν ἀκόμα δώσει ὁ ἀνθύπατος τὴν διαταγή, ἔτρεξε καὶ στάθηκε μέσα στὸ περιτείχισμα, λέγοντας τὸν ἄρχοντα: *Ἀνόσιε καὶ γεμάτε μὲ κάθε ραδιουργία^[18] διάκονε τοῦ σατανᾶ Πρίσκε, δίκαια σοῦ δόθηκε τὸ ὄνομά σου^[19], γιὰτὶ οὐράνια πριόνια σοῦ ἐτοιμάζονται, γιὰ νὰ σὲ ὑποδεχτοῦν καὶ νὰ σὲ περιλάβουν, ἐπειδὴ παρόργισες τὸν Θεό^[20], τὸν κορηγὸ τῆς ζωῆς, καὶ ἐξευτέλισες τοὺς ἀληθινοὺς καὶ σεμνοὺς στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ.*

Καὶ σὰν εἶπε αὐτὰ, ἀφοῦ σφράγισε μὲ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ τὸν ἑαυτὸ της, φώναξε τὸν Κύριό της λέγοντας: *Χριστέ, τὸ φῶς μου, ἔλα μαζί μου στὸν λάκκο, ὅπως μπῆκες μαζί μὲ τὸν Δανιὴλ στὸν λάκκο τῶν λιονταριῶν, καὶ μαζί μὲ τὸν Ἰωνᾶ μέσα στὸ κῆτος τῆς θάλασσας. Καὶ ρίχτηκε μόνη της ἡ Ἁγία μέσα στὸ νερό. Ἦρθαν τότε κοντὰ της ὅλα τὰ θηρία καὶ τὴν*

κράτησαν πάνω στὰ νερά, ὅπως ἀκριβῶς ἡ τροφός, κρατάει τὸ δικό της παιδί, ὑποταγμένα στὸν φόβο τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν εἶδε λοιπὸν ὁ ἀνθύπατος ὅτι μεγάλα θαύματα γίνονται, λέει στὸν Ἀπηλιανό: *Τί εἶναι αὐτά; Ποιός εἶναι αὐτὸς ποὺ τὴν βοηθᾷ; Καὶ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος στὸν ἀνθύπατο: *Εἶναι κυριευμένη ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμονίων^[21] καὶ κάνει μαγεῖες σὲ ὅλα. Ὁ ἀνθύπατος τοῦ ἀπαντᾷ: *Καὶ πῶς δὲν τὴν ἀποκρούουν οἱ θεοί μας; Λέει ὁ Ἀπηλιανός: *Ἀπὸ τὴν εὐμενὴ τους διάθεση.****

ΙΔ) Καὶ προτείνει νὰ τοποθετηθοῦν κρυφά, κάτω ἀπὸ τὸ ἔδαφος, μυτερές πέτρες καὶ ξίφη καὶ νὰ σκεπαστοῦν μὲ λίγο χῶμα· νὰ ἔρθει ἡ Ἁγία καθὼς θὰ τὴν σπρώχνουν τρέχοντας σὲ αὐτὸ τὸν τόπο, ὅποτε, σὰν πέσει θὰ πεθάνει, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἀγριογούρουνο, χωρὶς νὰ ἀντιληφθεῖ τί τῆς συνέβη. Παραγγέλλει λοιπὸν ὁ ἀνθύπατος, νὰ κατασκευαστεῖ αὐτὴ ἡ παγίδα.

Μόλις ἔγινε, ἦρθε ἡ Ἁγία ὁμορφη καὶ μὲ πρόσωπο ποὺ ἔλαμπε. Αὐτὴ ποὺ ἔπαθε τόσα ὡς τώρα χωρὶς καθόλου νὰ ὑποκύψει, καθὼς τὴν ἔσπρωχναν οἱ συνοδοὶ στρατιῶτες, ἀρπάχτηκε ἀπὸ Ἀγγέλους καὶ πέρασε πάνω ἀπὸ τὸ σημεῖο ἐκεῖνο. Ἔπεσαν οἱ συνοδοὶ ὅμως μέσα στὴν κατασκευασμένη παγίδα καὶ σκοτώθηκαν.

Ἄνοιξε τότε πάλι ἡ Ἁγία τὸ στόμα της καὶ εἶπε: Θεέ μου, Σὺ εἶσαι ὁ καρδιογνώστης, ποὺ κατέχεις τὰ μυστήρια τῆς εὐσέβειας καὶ δωρίζεις τοὺς ἄσουλους θησαυρούς, ὁ Ποιητὴς τῶν Οὐρανῶν· Σὺ, ποὺ ἄπλωσες τὴν γῆ καὶ τὴν στερέωσες· Σὺ, ποὺ ἀνέτειλες τὸ φῶς· Σὺ, ποὺ εὐδόκησες νὰ στείλεις τὸν Μουογενῆ Υἱό Σου ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, γιὰ νὰ καταργήσῃ τις ὠδίνες τοῦ θανάτου^[22] καὶ νὰ ἀλυσοδέσῃ τὸν ἄρχοντα τῆς ἀλαζονείας· Σὺ, ποὺ παραστέκεσαι στοὺς δικούς Σου στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται ὀλόψυχα γιὰ τὸ ὄνομά Σου, καὶ τοὺς ὀπλίζεις μὲ τὴν δύναμη τῆς πίστεως· Σὺ, ποὺ ἔγινες σὲ ὅλα βοηθός μου, σῶσε τὴν ψυχὴ μου μὲ τις εὐχὲς τῶν Ἁγίων Σου ποὺ βρίσκονται στὴν φυλακὴ, καὶ ἀγωνίζονται αὐτὸν τὸν ἀγῶνα γιὰ Σένα. Φύλαξέ με τὴν δούλη Σου καὶ στήριξέ με, γιὰ νὰ ἐνωθῶ μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμά Σου, ἐπειδὴ Σὺ εἶσαι ἀμνησίκακος, καὶ σώζεις σὲ ὦρα θλίψεως^[23].

ΙΕ) Ὄταν τὴν εἶδε ὁ ἀνθύπατος, διέταξε νὰ τὴν φέρουν ἔμπρὸς στὸ βῆμα καὶ τῆς λέει: Δὲν γνωρίζεις Εὐφημία, ὅτι μόλο ποὺ εἶσαι ἀπὸ γενιὰ ἐκλεκτὴ καὶ πρώτη, ἀπατήθηκες καὶ ἔμεινες μέσα στὴν πλάνη καὶ μοῦ ἀντιστάθηκες σὰν λόγια καὶ σοφὴ γυναίκα, ἐνῶ ἐγὼ ἔμεινα ὅσο μποροῦσα πιστὸς στὸν αὐτοκράτορα; Ὅμως πειθάρχησε σὲ μένα καὶ συγχωρώντας τοὺς ἐξευτελισμοὺς ποὺ σοῦ ἔκανα, θυσίασε στὸν θεὸ Ἄρη, γιὰ νὰ μὴν ντροπιᾶσεις τὴν γενιά σου.

Ἐκείνη ὁμως ἔχοντας στέρεη τὴν πίστη στὸν Χριστό, ἀπαντᾷ στὸν τύρανο: *Γιατί τὸ πρόσωπό σου εἶναι γεμάτο ἀπὸ δολιότητα καὶ πικρία^[24]; Ὡ παγίδα στημένη ἀρμονικὰ μὲ λόγια, ὡ θηρίο ποὺ μεταμφιέστηκες μὲ τὸ ἔνδυμα τοῦ προβάτου^[25], ἐνῶ κάνεις κυνήγι σὰν ἄγριο ἀρπακτικό, ὡ λόγια πικρότερα ἀπὸ τὸ ἀψίνθι! Δὲν θὰ γίνω τόσο ἄμυαλη ὥστε νὰ ἀφήσω τὸν θησαυρὸ τῆς ζωῆς καὶ νὰ μολυνθῶ μὲ τὴν γνώση τοῦ διαβόλου. Μὴν λοιπὸν ξεγελιέσαι ἀνθύπατε, ἐλπίζοντας πὼς θὰ μὲ πείσεις νὰ θυσιάσω σὲ ἀκάθαρτους δαίμονες, οὔτε θὰ μὲ ἀναγκάσεις νὰ τοὺς ὀνομάσω θεούς. Γιατί, πῶς εἶναι θεοί, αὐτοὶ ποὺ ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν; Καὶ πῶς μένεις ἀναίσθητος καὶ ἀφήνοντας τὸν ζῶντα Θεό, νὰ τὸν ἐξομοιώνεις μὲ τὸν ἀκίνητο, καὶ κάνεις θυσίες σὲ αὐτὸν ποὺ ποτὲ δὲν ἔζησε; Διότι, ὀδηγεῖς γιὰ θυσία ἀπὸ τὴν ἀγέλη ταῦρο, ὁ ὁποῖος βγάζει τόσο δυνατοὺς μυκηθμούς, καὶ τὸν θυσιάζεις στὸν διάβολο. Εἶσαι ἀνόητος νὰ θυσιάζεις τὸ ζωντανό, στὸν ὅμοιο μὲ σένα ἀναίσθητο. Δὲν πείθομαι ἐπομένως σὰ πικρά σου λόγια. Κάνε γρήγορα λοιπὸν, καὶ πράξε ὅ,τι θέλεις. Γιατί, ζητῶ μὲ αὐτὰ ποὺ σοφίζεσαι νὰ μπῶ στὸ αἰώνιο στάδιο, ὅπου βρίσκεται ὁ Πατήρ, ὅπου ὁ χορὸς τῶν Ἀγγέλων, ὅπου ὁ τέλειος ἀγωνοθέτης Ἰησοῦς Χριστός, στεφανώνει αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ Αὐτόν, καὶ ὅπου τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἐνισχύει αὐτοὺς ποὺ ὑπομένουν.*

ΙΣΤ) Θύμωσε τότε ὁ ἀνθύπατος καὶ διέταξε νὰ τὴν ραβδίσουν. Καὶ τῆς λέει: *Θυσιάσε στοὺς θεούς. Ἀλλὰ*

ἐκείνη, ὅσο τὴν ῥάβδιζαν, ἔλεγε: *Δὲν μὲ ἀγγίζουσι τὰ ῥαβδιά σου. Τραυματίστηκες παράνομε, εἶσαι χαμένος, δὲν ἔχεις ὑπόστασι, τυφλώθηκες ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ σατανᾶ πὺρ σὲ περιβάλλει. Νικήθηκε ἡ ἐξουσία σου, γιὰτὶ καλύφθηκε ἀπὸ τὴν ἀνομία τοῦ διαβόλου.*

Ἐξοργισμένος ὁ Ἀπηλιανός, ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν ἀνθύπατο, διέταξε νὰ τοποθετηθοῦν κοφτερὰ πριόνια καὶ τηγάνια καὶ μὲ σύστημα μηχανικό, ἀφοῦ τεμαχιστοῦν ἀπὸ τὰ πριόνια τὰ μέλη της, νὰ ρίχνονται μέσα στὰ τηγάνια, γιὰ νὰ καοῦν καὶ νὰ γίνουν στάχτη.

Ἐγινε πράγματι τὸ ὄργανο σύμφωνα μὲ τὴν διαταγή. Καὶ σὰν ἤρθε ἡ Ἁγία Εὐφημία, ρίχτηκε πάνω στὰ πριόνια. Ἀλλὰ ἐκεῖνα ἀμέσως γύρισαν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, καὶ τὰ τηγάνια σβήστηκαν, καὶ τίποτε δὲν τὴν ἄγγιξε. Γιὰτὶ ἦταν Ἄγγελοι μαζί της.

Μιὰ καὶ εἶδαν καὶ ὁ ἀνθύπατος καὶ ὁ Ἀπηλιανός, ὅτι ἡ Ἀθλήτρια τοῦ Χριστοῦ νικᾷ μὲ τὴν ὑπομονή, ἔκαναν συμβούλιο μὲ σκοπὸ νὰ τὴν θανατώσουν. Μετὰ λοιπὸν τὴν σύσκεψη, ὀργανώνουν θηριομαχία, καὶ βάζουν τὴν δούλη τοῦ Θεοῦ μέσα στὸ στάδιο.

ΙΖ) Στάθηκε τότε ἡ Ἁγία στὴν μέση τοῦ σταδίου καὶ εἶπε: *Ἐγγὺς εἶ Κύριε πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις Σε^[26]. Δέξου τὴν ψυχὴν μου. Ὅπως δέχτηκες εὐνοϊκὰ τὴν θυσία τοῦ προπάτορά μας Ἀβραάμ, ὅμοια δέξου καὶ τὸ ταπεινὸ πνεῦμά μου. Καὶ ἀφοῦ τὰ εἶπε αὐτὰ καὶ σφράγισε τὸν ἑαυτὸ της, ἐπικαλέστηκε τὸ ὄνομα τοῦ*

Κυρίου. Βγήκαν δὲ τέσσερα λιοντάρια καὶ δύο ἄρκοῦδες· καὶ τὰ λιοντάρια πήδησαν ἐμπρὸς τῆς καὶ καταφίλησαν τὰ πόδια τῆς, ὅπως καὶ οἱ ἄρκοῦδες. Γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ ὅμως τὸ μαρτύριό τῆς, μιὰ ἀρκούδα ἔτρεξε καὶ τὴν δάγκωσε, χωρὶς νὰ τὴν πληγώσῃ καθόλου. Ἀκούστηκε τότε φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ πού ἔλεγε: *Πορεύου ἐπάνω Εὐφημία, καὶ στάσου στὸν Ἅγιό τόπο καὶ λάβε τὸ βραβεῖό σου· τὸν δρόμον τετέλεκας, τὴν πίστιν τετήρηκας*^[27]. Μόλις εἰπώθηκαν αὐτὰ, ἔγινε κρότος μεγάλος, τόσο πού νὰ σειστεῖ ὁ τόπος καὶ νὰ τρομάξουν ὅλοι καὶ ἡ Ἁγία νὰ πεῖ: *Ἀντάμειψε Κύριε τὸν μιὰρὸ ἀνθύπατο σύμφωνα μὲ τὴν καρδιά του καὶ ἔλα μαζί μὲ τὴν δούλη Σου, Θεέ μου. Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια, παρέδωσε τὸ πνεῦμά τῆς εἰρηνικὰ στὸν Θεό.*

ΙΗ) Ἦρθε τότε ἡ μητέρα τῆς Θεοδοσιανῆ, καὶ ὁ πατέρας τῆς Φιλόφρων καὶ πῆραν τὸ σῶμά τῆς καὶ τὸ ἔθαψαν ἓνα μίλι περίπου ἔξω ἀπὸ τὴν Χαλκηδόνα σὲ καινούργιο τάφο.

Ὁ ἀνθύπατος σὲ μετὰξυ, τοὺς φυλακισμένους Ἁγίους τοὺς ἔστειλε νὰ δικαστοῦν ἀπὸ τὸν βασιλιά, γιὰ νὰ ἀποφασίσει αὐτὸς ὅ,τι τοῦ ἦταν ἀρεστό. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε πέσει σὲ φοβεροτάτη ἀσθένεια καὶ βασανιζόταν, ἔδωσε ἐντολὴ στοὺς ἀξιωματικούς πού τοὺς συνόδευαν, νὰ τοὺς ἀφήσουν ἡσυχούς στὸν δρόμο.

Τελειώθηκε λοιπὸν ἡ Ἁγία Εὐφημία· εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον, τὴν δεκάτη ἕκτη μέρα τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἐπὶ Πρίσκου τοῦ ἀνθυπάτου.

Ὅλοι λοιπὸν, ὅσοι γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἐορτάζουμε τὸ μαρτύριο τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, ἅς δοξάσουμε τὸν Θεὸ Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸ τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὥστε μὲ τις εὐχές της νὰ βροῦμε μέρος καὶ κληρο μαζί της στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν μὲ τὴν χάρη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

[1] Τὸ ἀνώνυμο ἀρχαῖο Μαρτύριο, διασώζεται στοὺς Κώδικες: Atheniensis, Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, Νο 1027, 12^{ος} αἰ.· Vaticanus No 866, 11^{ος} αἰ.·

Hierosolymitanus Sabaiticus, Νο 259, 1089-90. Ἡ ἀπόδοση στὴν νεοελληνικὴ, ὅπως καὶ τοῦ Λόγου τοῦ Κωνσταντίνου Ἐπισκόπου Τίου ποὺ ἀκολουθεῖ, στηρίχτηκε στὸ κείμενο ποὺ ἐξέδωσαν οἱ Βολλανδιστές: Euphémie de Chalcedoine, Francois Halkin, Bruxelles, 1965. Σὲ ὀρισμένα ὡστόσο σημεῖα, προτιμήθηκε ἡ γραφὴ ἄλλη χειρογράφου.

[2] Ἡ ἐπαρχία τῆς Εὐρώπης περιλάμβανε μέρος τῆς Θράκης. Ἡ Χαλκηδόνα τῆς Βιθυνίας δὲν ἀνήκε στὴν ἐπαρχία αὐτή. Τὸ λάθος διορθώνει ὁ Συμεὼν ὁ

Μεταφραστής (10^{ου} αἰ.): *Πρίσκου, περὶ τὴν Ἀσίαν ἀνθυπατεύοντος.*

[3] Ὁ Διοκλητιανός.

[4] Ἰώβ, Θ', 8.

[5] Ῥωμ. ΙΒ', 1.

[6] Ματθ. ΚΕ, 21 καὶ 23.

[7] Δὲν ἀναφέρονται ἐδῶ συγκεκριμένοι βάσανοι. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαρτύρια τοῦ τροχοῦ, τῆς παγίδας μὲ τὰ ξίφη, τῆς μηχανῆς ποὺ τεμαχίζει καὶ τηγανίζει, τῆς πυρᾶς καὶ τῆς θηριομαχίας ποὺ ὑπομένει ἡ Ἁγία στὴν συνέχεια, καθὼς καὶ τοῦ μηχανήματος μὲ τὶς βαρεῖες κινούμενες πέτρες, ὁ Ἀστέριος Ἀμασείας, ἀναφέρει καὶ τὸ ξερρίζωμα τῶν δοντιῶν.

[8] Ματθ. ΚΕ', 4 & 10.

[9] Παρετυμολογία: Ἀπηλιανός-ἀπειλή.

[10] Ἰωάν. Η', 41-44

[11] Ψαλμὸς 113, 5-6

[12] Δανιήλ, Γ', 49

[13] Ψαλμὸς 23, 8

[14] Οἱ Μάρτυρες Σωσθένης καὶ Οὐΐκτωρ, στὰ λατινικὰ μαρτυρολόγια μνημονεύονται στὶς 10 Σεπτεμβρίου.

[15] Ψαλμοί· 149, 9 & 56, 10.

[16] Ἑσαΐας, Ν', 6.

[17] Ψαλμός, 150, 5

[18] Πράξεις, ΙΓ', 10

[19] Παρετυμολογία. Πρίσκος-πριστήρ.

[20] Ψαλμός, 77, 56.

[21] Ματθ. Θ', 34

[22] Ματθ. Β', 24.

[23] Ψαλμός, 36, 39.

[24] Ψαλμός, 9, 28.

[25] Ματθ. Ζ', 15

[26] Ψαλμός 144, 18.

[27] Β' Τιμόθ. 47.

